

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 ตารางแสดงความถี่ของ เนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ จำแนกตามจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- 1.2 ตารางแสดงคำร้อยละและความถี่ของหนังสือเสริมประสบการณ์ จำแนกตามรายจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร
- 1.3 ตารางแสดงรายการจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรที่พบในหนังสือเสริมประสบการณ์แต่ละเล่ม
- 1.4 ตารางสรุปแสดงความถี่ของจุดประสงค์การเรียนรู้ในหนังสือเสริมประสบการณ์แต่ละเล่ม

2. ประชากร

ประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสือเสริมประสบการณ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ที่กรมวิชาการจัดพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ. 2521 ถึง 2530 รวมทั้งสิ้น 131 เล่ม

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ทีละเล่ม โดยในครั้งแรกจะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความ หลังจากนั้นอ่านครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาทำโดยการบันทึกข้อความที่มีเนื้อหาให้ความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ลงในตารางวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ถ้าพบเนื้อหาใดที่ให้ความรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตซ้ำกัน ก็บันทึกข้อความลงในช่องข้อความที่พบในหนังสือเสริมประสบการณ์และให้ความถี่เป็น 1 ทุกข้อความ แล้วรวบรวมรอยคะแนนไว้ที่ช่อง

ความถี่ของการวิเคราะห์ (ดูตัวอย่างตารางวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ในภาคผนวก ง.) เพื่อคว่ามีการเน้นจุดประสงค์นั้น ๆ ในหนังสือแต่ละเล่มมากน้อยเพียงใด จากนั้นอ่านบททวนครั้งที่สามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการชี้รอยคะแนน

3.2 หากความถี่ของเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ จากตารางวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เมื่อวิเคราะห์จบแต่ละเล่มแล้วบันทึกลงในตารางแสดงความถี่ของเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4

3.3 นำความถี่ของเนื้อหาแต่ละหน่วยของหนังสือเสริมประสบการณ์จากตารางวิเคราะห์เนื้อหา มาจำแนกตามรายจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

3.4 นำความถี่ของเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ มาจำแนกลงในตารางแสดงรายการจุดประสงค์การเรียนรู้ที่พบในหนังสือแต่ละเล่ม

3.5 สรุปความถี่จากตารางแสดงความถี่ลงในตารางแสดงความถี่ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเสริมประสบการณ์ในแต่ละเล่ม เพื่อเปรียบเทียบความถี่เป็นรายเล่มและรายหน่วยของเนื้อหา

3.6 คำนวณค่าความถี่ที่พบในหนังสือเสริมประสบการณ์ทั้งหมดว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ใด จำนวนเท่าใดในแต่ละหน่วย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สรุปได้ว่า

1.1 เนื้อหาในหน่วยที่ 1 เรื่องสิ่งที่มีชีวิต

หนังสือเสริมประสบการณ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 38 คือ อธิบายได้ว่าสัตว์ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไรมากที่สุด รองลงมาคือจุดประสงค์ข้อที่ 37 คือ บอกผลเสียของการทำลายพืชได้

ส่วนจุดประสงค์ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มนี้คือ จุดประสงค์ เรื่องการบอกชื่ออาหารที่คนในแต่ละวัยควรรับประทาน ปฏิบัติตนในการกินอยู่และขับถ่ายได้ถูกต้อง แสดงบทบาทสมมติในการป้องกันอุบัติเหตุได้ บอกความหมายของยาสามัญประจำบ้านได้ สามารถใช้และเก็บรักษายาสามัญประจำบ้านได้ถูกต้อง บอกชื่อโรคและอาการของโรคติดต่อในท้องถิ่นได้ บอกความหมายและยกตัวอย่างสิ่งเสพติดให้โทษได้ บอกลักษณะของผู้ติดสิ่งเสพติดให้โทษได้ บอกประโยชน์ของสัตว์ได้ บอกผลเสียของการทำลายสัตว์ได้

1.2 เนื้อหาในหน่วยที่ 2 เรื่องชีวิตในบ้าน

หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 44 คือ การปฏิบัติตนในการต้อนรับแขกได้อย่างมีมารยาทมากที่สุด รองลงมาคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 54 คือ การทำความสะอาดและเก็บรักษาเครื่องนุ่งห่มและของใช้ส่วนตัวได้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 60 คือ บอกผลเสียของการเจ็บป่วยของบุคคลในบ้านได้

ส่วนจุดประสงค์ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มนี้คือ จุดประสงค์ในเรื่องบอกลักษณะของผู้มีมารยาทและไม่มีมารยาทได้ ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ในเรื่องมารยาทภายในครอบครัวได้ บอกความจำเป็นที่ต้องจัดบ้านและสิ่งแวดล้อมให้สะอาดและถูกสุขลักษณะได้ จัดบริเวณบ้านให้สะอาดงามตาได้ สาธิตการจัดบ้านและสิ่งแวดล้อมได้ ใช้ส้วมได้ถูกวิธี บอกประโยชน์ของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและของใช้ส่วนตัวได้ บอกโทษของการใช้เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และของใช้ส่วนตัวที่ไม่สะอาดได้ ใส่เสื้อผ้าได้เหมาะสมกับอากาศและความต้องการของร่างกายได้ บอกวิธีถนอมเสื้อผ้าให้ใช้ทนทานได้ บอกชื่อเครื่องใช้ที่มีอันตรายและไม่มีอันตรายภายในบ้านได้ บอกประโยชน์ของเครื่องใช้ในบ้านได้ ใช้และเก็บรักษาเครื่องใช้ในบ้านได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย บอกชื่อโรคและการเจ็บป่วยที่เด็กเป็นกันมากได้ บอกวิธีรักษาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยยาสามัญประจำบ้านได้

1.3 เนื้อหาในหน่วยที่ 3 เรื่องสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 74 คือ บอกชื่อที่ตั้งของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญของท้องถิ่นได้มากที่สุด รองลงมาคือจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 66 คือบอกอาชีพในชุมชนได้

ส่วนจุดประสงค์ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มใดคือจุดประสงค์ในเรื่องบอกคุณสมบัติของกินชนิดต่าง ๆ ได้ จำแนกผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยดินจากภาพหรือของจริงได้ อธิบายผลเสียที่เกิดจากน้ำเน่า น้ำสกปรกได้ อธิบายวิธีป้องกันไม่ให้ น้ำเน่าและปฏิบัติตามได้ ทำน้ำให้สะอาดเหมาะสมแก่การดื่มการใช้และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ บอกแหล่งที่มีอากาศบริสุทธิ์ได้ เปรียบเทียบความรู้สึกร้อนหนาวในสภาพต่าง ๆ หรือจากการทดลองได้ อ่านระดับอุณหภูมิจากเทอร์โมมิเตอร์ได้

1.4 เนื้อหาในหน่วยที่ 4 เรื่องชาติไทย

หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 121 คือ บอกความสำคัญและบทบาทของพระมหากษัตริย์ไทยในอดีตตามที่กำหนดให้ได้มากที่สุด รองลงมาคือจุดประสงค์ข้อที่ 97 บอกชื่ออำเภอและจังหวัดที่ตนอยู่ได้

ส่วนจุดประสงค์ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มใดคือ จุดประสงค์ในเรื่อง บอกลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยได้ ยกตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศได้ แสดงที่ตั้งของจังหวัดที่สำคัญของประเทศไทยในแผนที่ที่กำหนดให้ บอกจำนวนพลเมืองของประเทศไทยได้ บอกถิ่นฐานเดิมของไทยก่อนสมัยสุโขทัยได้ บอกลักษณะการปกครองและสังคมในสมัยกรุงสุโขทัยได้ เล่าความเจริญในด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในสมัยสุโขทัยได้ บอกความสัมพันธ์ในด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในสมัยกรุงสุโขทัยได้ บอกสาเหตุความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยได้ บอกชื่อวันสำคัญทางศาสนาพุทธได้ เล่าหรือสาธิตการแสดงตนเป็นพุทธมามกะได้ อธิบายความหมายของพุทธภาษิตที่ควรรู้อย่างสั้น ๆ ได้ อธิบายวิธีทำนุบำรุงศาสนาและปฏิบัติตามนั้นได้

1.5 เนื้อหาในหน่วยที่ 5 เรื่องการทำมาหากิน

หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 122 คือ บอกอาชีพต่าง ๆ ของคนไทยได้ มากที่สุด รองลงมาคือ จุดประสงค์ข้อที่ 123 คือ อธิบายลักษณะอาชีพประเภทต่าง ๆ ได้

ส่วนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มใดคือจุดประสงค์ในเรื่อง อธิบายถึงความสำคัญของอาชีพการทำนาได้ อธิบายวิธีการทำนาประเภทต่าง ๆ ได้ บอกสภาพดินฟ้าอากาศที่มีอิทธิพลต่อการทำนาในท้องถิ่นของตนได้ อธิบายลักษณะภูมิ-

ประเทศที่เหมาะสมในการทำไร่ ทำสวนได้ ยกตัวอย่างสัตว์เลี้ยงที่ทำรายได้ของท้องถิ่นและของ
ประเทศได้ บอกเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ บอกวิธี
ป้องกันปัญหาบางประการที่อาจเกิดขึ้นในการเลี้ยงสัตว์ได้ บอกประเภทของการประมงได้ บอก
ลักษณะอาชีพบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนของตนได้ บอกความแตกต่างระหว่างหัตถกรรมและ
อุตสาหกรรมได้ เปรียบเทียบได้ว่าอาชีพหัตถกรรมและอุตสาหกรรมมีความสำคัญสำหรับคนไทยไม่
น้อยไปกว่าอาชีพอื่น บอกลักษณะและความมุ่งหมายในการรวมกลุ่มได้ อธิบายประโยชน์ที่จะได้รับ
จากการรวมกลุ่มได้ อธิบายความหมายและประโยชน์ของการสหกรณ์ได้

1.6 เนื้อหาในหน่วยที่ 6 เรื่องพลังงานและสารเคมี

หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 157 คือ บอกประโยชน์และ
โทษของความร้อนและแสงสว่างได้ มากที่สุด รองลงมาคือจุดประสงค์ข้อที่ 154 คือ บอกแหล่ง
ที่ให้ความร้อนและแสงสว่างได้

ส่วนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มใด
คือ จุดประสงค์เรื่อง สาธิตวิธีการนำพลังงานความร้อนและแสงสว่างไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
จำแนกเสียงสูงต่ำได้ เปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของเสียงผ่านตัวกลางชนิดต่าง ๆ กันจากการ
ทดลองได้ ซึ่งส่วนประกอบของหูที่เกี่ยวกับการได้ยินจากภาพได้ บอกวิธีหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิด
จากเสียงดังได้ ทดลองให้เห็นว่าแรงเกิดจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ได้ ทดลอง
ทำแม่เหล็กอย่างง่าย ๆ ได้ ยกตัวอย่างประโยชน์ของแม่เหล็กได้ ยกตัวอย่างเครื่องใช้ที่ทำจาก
แม่เหล็กได้ ใช้และรักษาเครื่องมือวัดน้ำหนักได้ ทดลองให้เห็นถึงวิธีลดแรงเสียดทานได้

1.7 เนื้อหาในหน่วยที่ 7 เรื่องจักรวาลและอวกาศ

หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 188 คือ ยกตัวอย่างดาวฤกษ์
และดาวเคราะห์ที่ควรรู้จักได้ มากที่สุด รองลงมาคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ข้อ 187 คือ จำแนก
ความแตกต่างระหว่างดาวฤกษ์และดาวเคราะห์ได้ และจุดประสงค์ข้อที่ 191 คือ อธิบายสาเหตุ
ที่ทำให้เกิดกลางวัน กลางคืน น้ำขึ้น น้ำลงได้

ส่วนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มใด
คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ในเรื่อง เขียนวัฏจักรและช่วงเวลาของฤดูกาลต่าง ๆ ในรอบปีได้ บอก
ชื่อยานอวกาศและดวงดาวที่ยานอวกาศนั้น ๆ ไปลงได้

1.8 เนื้อหาในหน่วยที่ 8 เรื่องข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญ

หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 202 คือ บอกความเป็นมาและกิจกรรมในวันสำคัญได้ มากที่สุด รองลงมาคือจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อ 203 คือ ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญได้

ส่วนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ไม่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์เล่มใด คือจุดประสงค์การเรียนรู้ในเรื่องเล่าข่าวและเหตุการณ์ที่พบเห็นเองในท้องถิ่นได้ เล่าข่าวและเหตุการณ์ที่รับฟังจากคำบอกเล่าของผู้อื่นได้ถูกต้อง เล่าข่าวจากวิทยุหรือโทรทัศน์ที่ได้รับฟังหรือดูข่าวมาอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ได้ อธิบายได้ว่าข้อความใดของข่าวน่าจะเป็นข้อเท็จจริง ข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น ข้อความใดเป็นคำโฆษณา เปรียบเทียบและให้เหตุผลในกรณีที่ข่าวจากแหล่งต่าง ๆ ชัดแย้งกันได้

เมื่อนำความถี่ที่ปรากฏในหนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในแต่ละจุดประสงค์ทั้ง 8 หน่วย มาเปรียบเทียบกันทั้ง 203 จุดประสงค์ ปรากฏว่ามีจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 74 คือ บอกชื่อที่ตั้งของโบราณสถานและโบราณวัตถุในท้องถิ่นที่สำคัญได้ มากที่สุด รองลงมาคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 66 คือ บอกอาชีพในชุมชนได้

เมื่อสำรวจรายการจุดประสงค์การเรียนรู้ที่พบในหนังสือเสริมประสบการณ์แต่ละเล่ม จากจำนวนหนังสือทั้ง 131 เล่ม ปรากฏว่ามีจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 66 คือบอกอาชีพในชุมชนได้ มีหนังสือเสริมประสบการณ์ให้ความรู้ตามจุดประสงค์ข้อนี้ จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 63 คือเล่าประวัติจังหวัดที่อาศัยอยู่ได้

เมื่อสำรวจจำนวนความถี่ของจุดประสงค์การเรียนรู้ในหนังสือเสริมประสบการณ์ทุกเล่ม ปรากฏว่าหนังสือชื่อ จังหวัดปัตตานี มีความถี่ด้านความรู้ตรงตามจุดประสงค์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือชื่อจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หนังสือที่ให้ความรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรน้อยที่สุดคือ หนังสือชื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ครอบครัวยุคทอง อธิศีลพิธีกรและกลับไปหาผู้ยิ่งใหญ่และเมื่อดูความโน้มเอียงของเนื้อหาหนังสือเสริมประสบการณ์ทั้งหมด ปรากฏว่ามีเนื้อหาหน่วยที่ 3 เรื่องสิ่งที่อยู่รอบตัวเรามากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาหน่วยที่ 1 เรื่องสิ่งมีชีวิต เนื้อหาที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ เนื้อหาในหน่วยที่ 2 เรื่องชีวิตในบ้าน

อภิปรายผล

1. เนื้อหาในหน่วยที่ 1 เรื่องสิ่งมีชีวิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทั้ง 131 เล่ม มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่อง การดำรงชีวิตของสัตว์ คือ อธิบายได้ว่าสัตว์ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร มากที่สุด รองลงมาคือ บอกผลเสียของการทำลายพืชได้ แสดงว่าเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ต้องการเสนอความรู้เรื่อง ชีวิตสัตว์ ซึ่งเด็กในวัยประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เริ่มให้ความสนใจสภาพชีวิตของตนเอง และชีวิตรอบข้างตนเอง วัยของเด็กได้เปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเล็ก เข้าสู่วัยโต เด็กจะสนใจสภาพชีวิตจริง (หทัย ตันหยง 2529:55) มากกว่าเรื่องเพื่อค้นแบบ เลื่อนลอย นิทานปรัมปราเหมือนวัยเด็กเล็ก แต่จะเปลี่ยนมาเป็นการนำชีวิตจริงมาเป็นต้นแบบ ในการคิดค้นโดยคิดว่าสัตว์คงมีความรู้สึก ความคิดเหมือนตน สัตว์คงพูดคุยกันรู้เรื่องหรือพูดได้ และชีวิตทุกชีวิตรวมทั้งสัตว์ต้องอาศัยพืชในการดำรงชีวิตทั้งสิ้น ไม่ว่าจะสัตว์ชนิดใด ความสำคัญของ พืชจึงมีมากหากทำลายพืช สัตว์ต่าง ๆ ในโลกนี้รวมทั้งมนุษย์คงไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ การ ทำลายสัตว์จึงไม่น่าเกิดผลเสียมากไปกว่าการทำลายพืช การเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์และพืช ของงานหน่วยนี้จึงตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4

อีกประการหนึ่งเด็กในวัยนี้เริ่มเบนความสนใจจากชีวิตของตนเองออกมาสนใจ ชีวิตรอบข้าง และสิ่งมีชีวิตรอบข้างที่มีความมหัศจรรย์ สำหรับเด็กคือชีวิตกับสัตว์ เด็กจะสนใจสัตว์ แต่ละชนิดว่ามีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร มีการดำรงชีวิตอยู่อย่างไร เมื่อเด็กเรียนรู้ธรรมชาติ ของสัตว์ ความรักและความเมตตาต่อสัตว์ จึงเป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตาได้อีกด้าน หนึ่งด้วย แต่ความสนใจเหล่านี้ยังอยู่ในขอบเขตของความสนใจเรื่องชีวิตซึ่งตรงกับพัฒนาการของ ชีวิตเด็กในวัย 8-9 ขวบ (หทัย ตันหยง 2529:54) ส่วนหลักธรรมและคำสอนทางศาสนา นับ เป็นการปลูกฝังตามเจตนารมณ์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน (ประเภทหนึ่งของหนังสือเสริม ประสบการณ์)

2. เนื้อหาในหน่วยที่ 2 เรื่องชีวิตในบ้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ระดับชั้นนี้มีความสอดคล้อง กับจุดประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่อง

การปฏิบัติคนในการต้อนรับแขกได้อย่างมีมารยาทที่สุด รองลงมาคือ เรื่องการทำความสะอาด และเก็บรักษาเครื่องนุ่งห่มและของใช้ส่วนตัว และบอกผลเสียของการเจ็บป่วยของบุคคลภายในบ้านได้ เนื่องมาจากสังคมไทยเป็นสังคมเครือญาติมีการนับถือกันเป็นที่บ้าน่าอา การไปมาหาสู่กัน ในหมู่เครือญาติ จึงเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวันและยิ่งสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกบ้าน จึงปล่อยให้เด็กอยู่บ้านตามลำพัง เมื่อมีแขกมาหาผู้ปกครองของตน เด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ซึ่งจัดว่าเป็นเด็กโต (Golden agers) นำจะปฏิบัติด้านการดูแลแขกของพ่อแม่ผู้ปกครองได้ อีกด้านหนึ่งในเรื่องการดูแลตนเองของเด็กวัยนี้ สมควรที่จะดูแลรับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับตนเองได้ แล้วในเรื่องของใช้ส่วนตัวตลอดจนเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งขอบเขตความรับผิดชอบเพียงรักษาความสะอาดและเก็บให้เป็นที่เป็นที่ เป็นทาง ส่วนเรื่องการบอกผลเสียของการเจ็บป่วยภายในบ้านได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกรงกลัวต่อโรคที่จะเป็นภัยคุกคามถึงบุคคลภายในบ้าน เพื่อที่จะหาทางป้องกันและหลีกเลี่ยงโรคได้ ความรู้ในเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์จึงเหมาะสมกับเด็กในวัยนี้

3. เนื้อหาในหน่วยที่ 3 เรื่องสิ่งที่มีชีวิตอยู่รอบตัวเรา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ระดับนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องบอกชื่อที่ตั้งของโบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญในท้องถิ่นได้ เป็นการเสนอเนื้อหาให้เด็กสนใจในเรื่องของโบราณสถานและโบราณวัตถุว่าตั้งอยู่ที่ไหน มีประวัติความเป็นมาอย่างไร รูปร่างเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร ซึ่งนอกจากเป็นการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหน่วยนี้มากในข้อ 74 ยังเป็นการปลูกฝังให้เด็กรักและหวงแหนโบราณสถานและโบราณวัตถุอันเป็นที่มาของวัฒนธรรมประจำชาติ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า เมื่อมีการเสนอแล้วน่าจะมีการปลูกฝังให้เด็กมีความคิดในเรื่องการรักษาทรัพย์สินอันมีค่าเหล่านี้ แต่เนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์กลับไม่ได้เน้นเรื่องการบำรุงรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ ขณะที่กล่าวถึงชื่อและที่ตั้งของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญในท้องถิ่นถึง 327 ครั้ง มีการกล่าวถึงการบำรุงรักษาเพียง 8 ครั้ง (ดูในตารางที่ 4 จุดประสงค์ที่ 74 และ 75) ฉะนั้นการดูแลรักษาโบราณสถานโบราณวัตถุ จึงตกเป็นภาระของผู้มีหน้าที่ดูแลโดยตรงไม่กระจายไปในหมู่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนี้ จะเห็นได้ว่าการทำลาย การโจรกรรม ทรัพย์สินอันมีค่านี้เป็นจำนวนมากและต่อเนื่องมาโดยตลอด การสร้างแนวคิดในการหวงแหนรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติ ควรเริ่มได้แล้วตั้งแต่เด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เพราะเด็กในวัยนี้สนใจเรื่องราวในชีวิตจริง

แล้ว (จินตนา ไบกาชฎี 2525:18)

ส่วนจุดประสงค์ในเรื่องอาชีพในชุมชน ในหนังสือเสริมประสบการณ์ได้มีการเน้นถึงปัจจัยในการดำรงชีวิตเป็นการสำคัญ เนื้อหามุ่งให้นักเรียนอ่านแล้วเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เมื่อนักเรียนพบแนวทางเรื่องอาชีพหลาย ๆ อย่าง ทำให้นักเรียนในระดับนี้ ได้เตรียมการเพื่อการศึกษาอาชีพที่ตนถนัดและสนใจ คิดว่าจะดำเนินอาชีพนั้น ๆ หลังจากจบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตามอัธยาศัยของตน

4. เนื้อหาในหน่วยที่ 4 เรื่องชาติไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ระดับนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องบอกความสำคัญและบทบาทของพระมหากษัตริย์ไทยในอดีตตามที่กำหนดให้ มากที่สุด รองลงมาคือ บอกชื่ออำเภอและจังหวัดที่ตนอยู่ได้ แสดงว่าหนังสือเสริมประสบการณ์มุ่งเน้นถึงกิจกรรมและพระราชกรณียกิจที่พระมหากษัตริย์ไทยในอดีต ซึ่งจะเน้นในเรื่องบทบาทของพระมหากษัตริย์ต่อสังคมไทย ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทยในอดีตส่วนใหญ่จะเป็นผู้สร้างความเจริญให้บ้านเมืองไทยแทบทั้งสิ้น การเสนอเนื้อหาเรื่องบทบาทของสถาบันกษัตริย์ ทำให้สามารถปลูกฝังความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ได้ ซึ่งการเสนอเรื่องราวได้บ่อย ๆ ในสภาพทางจิตวิทยาจะทำให้เกิดความรู้สึก และเกิดความรู้สึกดีต่อมา ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการผลิตซ้ำ (Reproduct) ทางด้านวัฒนธรรมนั่นเอง การเสนอเนื้อหาเหล่านี้เป็นการสนองความต้องการของสังคมไทยอยู่มาก เพราะแนวคิดในเรื่องความจงรักภักดีมีน้อยลงมาก กังงานวิจัยของ วิจิตรา สุภากร (2523: 80-90) กรรณิศา ศรีเจริญ (2525:90-91) และ สุประภา ศรีทอง (2527:85-86)

5. เนื้อหาในหน่วยที่ 5 เรื่องการทำมาหากิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ระดับนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องบอกอาชีพต่าง ๆ ของคนไทยได้มากที่สุด รองลงมาคือ อธิบายลักษณะอาชีพประเภทต่าง ๆ ได้ แสดงถึงเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ได้เป็นต้นอาชีพของคนไทย อันเป็นปัจจัยในการพัฒนาความเป็นอยู่และเศรษฐกิจของคนในชาติ ซึ่งเป็นไปตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานเลี้ยงชีพอย่างสุจริต (กรมวิชาการ 2525: คำนำ) ซึ่งในการทำงานนั้นเป็นการพัฒนาในสังคมให้มีความสามารถในการสร้าง

งานของคนไทยสามารถยังชีพอยู่ได้ เพราะหากยิ่งคนไม่มีอาชีพมากเท่าใดจะเป็นภาระให้สังคม ต้องดูแลเลี้ยงดูหรือสงเคราะห์มากเท่านั้น หากคนมีการสร้างงานกระจายไปทั่วทุกภูมิภาค และเข้าใจงานของตนเอง ซึ่งเนื้อหาในหนังสือเสริมประสบการณ์ได้อธิบายลักษณะของงานอาชีพในแต่ละบ้าน ซึ่งเนื้อหาในหนังสือเสริมประสบการณ์ได้อธิบายลักษณะของงานอาชีพในแต่ละบ้านไว้ เพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้ามาใช้กับชีวิตจริง และเพิ่มโลกทรรศน์ในการมองงานแต่ละบ้านไว้ น่าจะส่งผลถึงการวางแผนทางให้มีการสร้างปัจจัยด้านการครองชีพที่เพียงพอและเหลือเฟือ อันจะทำให้เศรษฐกิจระดับประเทศดีขึ้น เมื่อเศรษฐกิจดีขึ้นก็จะมีโอกาสในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่สำคัญมากขึ้น เช่น การป้องกันประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสาธารณสุข-โลก เป็นต้น

6. เนื้อหาในหน่วยที่ 6 เรื่องพลังงานและสารเคมี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ระดับนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องของบอกประโยชน์และโทษของความร้อน มากที่สุด รองลงมาบอกแหล่งที่ให้ความร้อน และแสงสว่างได้ ในเรื่องพลังงานและสารเคมีสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุดคือ ความร้อน ซึ่งเด็กได้สัมผัสกับความร้อนที่ให้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันตั้งแต่เกิดเป็นชีวิตขึ้นมา ประโยชน์และโทษของความร้อน แหล่งที่เกิดและให้ความร้อนอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เมื่อนำมาเสนอเป็นประสบการณ์ทำให้เด็กมองเห็นแนวทางในการนำความร้อนจากแหล่งความร้อนต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ละเลยที่จะกล่าวถึงโทษของความร้อน ซึ่งมีอยู่มากมายหากใช้ความร้อนไม่ถูกต้องอาจเสียหายถึงทรัพย์สินและชีวิตได้ เช่น แหล่งความร้อนจากไฟ เป็นต้น

7. เนื้อหาในหน่วยที่ 7 เรื่องจักรวาลและอวกาศ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ระดับนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่อง ยกตัวอย่างดาวฤกษ์และดาวเคราะห์ที่ควรรู้จักได้ มากที่สุด รองลงมาคือ จำแนกความแตกต่างระหว่างดาวฤกษ์และดาวเคราะห์ได้ และอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดกลางวันกลางคืน น้ำขึ้นน้ำลงได้ หนังสือเสริมประสบการณ์ได้เสนอเรื่องราวของดวงดาวซึ่งเป็นเรื่องที่ลึกลับสำหรับเด็ก เด็กมีโอกาสได้สัมผัสดวงดาวต่าง ๆ เพียงสายตาเท่านั้น ซึ่งความคิดเห็นของเด็กอาจเป็น

การสร้างนิยายขึ้นมาสัมพันธ์กับดวงดาว ซึ่งหากฟังจากคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ก็จะเป็นเรื่องเทพเจ้าหรือสัตว์ต่าง ๆ แล้วเด็กก็นำมาสร้างจินตนาการต่อไป การเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับดวงดาวที่ถูกต้องและเป็นวิทยาศาสตร์ควรเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำเป็นอย่างยิ่ง อิทธิพลของดวงดาวซึ่งแม้จะอยู่ห่างไกลตัวเด็ก แต่ก็มาเกี่ยวข้องกับชีวิตเด็กโดยตรง กล่าวคือ การเกิดกลางวันกลางคืน น้ำขึ้นน้ำลง ควรให้เด็กได้ศึกษาและเข้าใจธรรมชาติของปรากฏการณ์นี้ การเน้นในเรื่องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันใกล้ตัวเด็กของหนังสือเสริมประสบการณ์นี้จึงน่าจะมีประโยชน์มากกว่าการจดจำชื่อยานอวกาศ และดวงดาวที่ไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก

8. เนื้อหาในหน่วยที่ 8 เรื่องข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าหนังสือเสริมประสบการณ์ระดับนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องบอกความเป็นมาและกิจกรรมในวันสำคัญได้ มากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญได้ การสร้างแนวคิดในเรื่องวันสำคัญซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญของท้องถิ่น ซึ่งเด็กจะได้พบกับตนเองในทุก ๆ ท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ และการให้ความรู้ในเรื่องวันสำคัญทางภูมิภาครอื่น ๆ ด้วยเป็นการเตรียมพร้อมไว้สำหรับปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เพราะการย้ายถิ่นฐานของคนในสังคมไทยในช่วงระยะหลังมีมากขึ้น ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยในภูมิภาครอื่น ๆ ที่อาจมีวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวกับวันสำคัญแตกต่างกันออกไป นอกจากนั้นเป็นการเสนอเรื่องราวความเป็นไปในการดำเนินชีวิตจริงของคนในสังคมไทยซึ่งเหมาะสมกับเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เพราะเด็กในวัยนี้ สนใจเรื่องราวชีวิตจริงแล้ว (จินตนา ไบกาชูยี 2525:118)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อหาจุดเน้นของหนังสือเสริมประสบการณ์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กับจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 8 หน่วย เนื้อหารวม 203 จุดประสงค์ ปรากฏว่ามีจุดประสงค์ในเรื่องบอกที่ตั้งของโบราณสถานและโบราณวัตถุในท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ บอกอาชีพในชุมชนได้ ซึ่งการให้ความสำคัญในเรื่องนี้น่าจะมีสาเหตุมาจาก จำนวนหนังสือเสริมประสบการณ์ทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 131 เล่ม เป็นหนังสือเกี่ยวกับจังหวัดมากถึง 71 เล่ม ซึ่งศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้สนับสนุนให้ท้องถิ่นได้จัดทำ (จินตนา ไบกาชูยี 2525:119) เมื่อแต่ละท้องถิ่นจัดทำ ก็ต้องการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์จังหวัดของตนให้เป็นที่รู้จัก การเสนอเนื้อหาในค่าน

โบราณสถานและโบราณวัตถุ มีลักษณะเป็นรูปธรรมในการเสนอได้มาก เพราะมีวัตถุคืบในท้องถิ่น
ทุกแห่งอยู่แล้ว การเสนอเนื้อหาด้านนี้ นอกจากให้ความรู้ของจุดประสงค์ในกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตแล้ว ยังเป็นการปลุกฝังให้เก็กรักและหวงแหนโบราณสถานและโบราณวัตถุด้วย

ส่วนในเรื่องอาชีพในชุมชนเป็นการเสนอสาระที่ช่วยให้นักเรียนได้เตรียมตัวไว้เพื่อออก
ไปประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ซึ่งมีโอกาสเรียนแต่การศึกษาภาคบังคับเท่านั้น เมื่อ
นักเรียนออกไปดำเนินชีวิตในสังคมแล้วได้ใช้ความรู้และกระบวนการในการแสวงหาความรู้ คึกคัก
และพัฒนาอาชีพที่จะทำให้เกิดความชำนาญด้านอาชีพของตน ซึ่งจะต้องจัดระบบการทำงานได้อย่าง
มีหลักการหรือสร้างหลักการในการดำเนินอาชีพ และผลของหลักการที่ดีจะทำให้ชีวิตดำเนินไป
ด้วยดี ซึ่งในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้นมุ่งให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่ทำให้ชีวิต
อยู่ได้อย่างดี ปรับตัวได้และมีหลักการ (สุน อมรวิวัฒน์ 2525:17)

เมื่อสำรวจเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ในแต่ละเล่ม พบว่าหนังสือเสริมประส-
บการณ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมด 131 เล่ม มีหนังสือเสริม
ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 66 คือ บอกอาชีพในชุมชนได้มากที่สุด คือ
มีหนังสือจำนวน 66 เล่มที่มุ่งให้ความรู้ของจุดประสงค์ข้อนี้ แสดงให้เห็นว่ามีหนังสือเป็นจำนวน
มากมีลักษณะโน้มเอียงหรือให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ซึ่งหากพิจารณาจากความถี่
แล้วจะเห็นว่า ในเรื่องการประกอบอาชีพมีความถี่น้อยกว่า เรื่องโบราณสถานและโบราณวัตถุใน
ท้องถิ่น และส่วนใหญ่จะเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และโบราณสถาน โบราณวัตถุ
ไปพร้อม ๆ กันทั้ง 2 เรื่อง แต่เรื่องราวของโบราณสถานและโบราณวัตถุมีรายละเอียดของเนื้อหา
ที่แยกออกไปต่างหากเป็นสถานที่เฉพาะแต่ละแห่งไป ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น
หรือแต่ละวัฒนธรรม ส่วนเรื่องอาชีพส่วนใหญ่จะคล้าย ๆ กัน และมีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนของ
อาชีพนั่นเอง จึงทำให้เสนอเรื่องราวของอาชีพหรือการทำมาหากินได้น้อยกว่าโบราณสถาน
โบราณวัตถุ แต่เรื่องอาชีพนี้ก็ยังคงนับว่ามีความสำคัญคือ เป็นการเสนอแนวทางให้นักเรียนส่วน
ใหญ่ซึ่งเมื่อจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาไปแล้วไม่มีโอกาสศึกษาต่อ จึงมีความจำเป็นต้องใช้
เนื้อหาในเรื่องการประกอบอาชีพหรือการทำมาหากินมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญฤทธิ์
จันทร์เจริญ (2530:บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาโดยเฉลี่ย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ประโยชน์ของ เนื้อหาหมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากินอยู่ในระดับมาก

ส่วนในเรื่องประวัติของจังหวัดต่าง ๆ ที่มีหนังสือเสริมประสบการณ์กล่าวถึงมาก รองลงมาเป็นเรื่องตำนานความเป็นมาของจังหวัดหรือท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่จะกล่าวถึงความ เป็นมาทางประวัติศาสตร์ และมีบางจังหวัดเท่านั้นที่เป็นเรื่องเล่าหรือตำนานที่ไม่ปรากฏหลักฐาน

เมื่อสำรวจเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ทุกเล่มพบว่า หนังสือชื่อจังหวัดคดี ทำให้ความรู้ตรงตามจุดประสงค์มากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการเขียนหนังสือเสริมประสบการณ์เรื่องจังหวัดคดีมีลักษณะการเขียนแบบให้ข้อเท็จจริง เสนอเนื้อหาเพียงอย่างเดียวกินใจความทั้งสิ้น 27 หน้า แต่ให้ความรู้ตามจุดประสงค์มีความดีถึง 55 ครอบคลุม 3 หน่วยเนื้อหาคือหน่วยที่ 3 เรื่องสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยที่ 4 เรื่องชาติไทย และหน่วยที่ 5 เรื่องการทำมาหากิน ส่วนหนังสือชื่อจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะการเขียนแบบการให้ข้อเท็จจริงหรือเสนอเนื้อหาสาระเพียงอย่างเดียวกินใจความทั้งสิ้น 50 หน้า ให้ความรู้ตามจุดประสงค์ มีความดี 51 ครอบคลุม 3 หน่วยเนื้อหาคือ หน่วยที่ 3 เรื่องสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยที่ 5 เรื่องการทำมาหากิน และหน่วยที่ 8 เรื่องข่าวและเหตุการณ์สำคัญ ลักษณะการเขียนแบบให้ข้อเท็จจริง มีลักษณะบรรจุเนื้อหาพร้อมกับภาพประกอบเท่าที่ทำได้มาบรรจุในหนังสือ ไม่จำเป็นต้องใช้เทคนิคประกอบการเขียนมากนัก จึงสนองต่อจุดประสงค์ในหลักสูตรได้มากกว่าวิธีการเสนอเนื้อหาแบบใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง เขียนจดหมาย หรือกำหนดเป็นตัวละครที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกับนักเรียนแล้ว ท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ โดยแทรกความรู้ไปตลอดที่ดำเนินเรื่อง

เมื่อพิจารณาจากความโน้มเอียงของหนังสือเสริมประสบการณ์พบว่าหนังสือเสริมประสบการณ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เสนอเนื้อหาในหน่วยที่ 3 เรื่องสิ่งที่อยู่รอบตัวเรามากที่สุด รองลงมาคือ หน่วยที่ 1 เรื่องสิ่งที่มีชีวิต ซึ่งน่าจะมาจากการที่ในระดับชั้นต้น ๆ คือ ประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มุ่งเสนอเรื่องราวสิ่งมีชีวิตเกี่ยวกับตัวเด็กโดยตรง พี่และสัตว์ แล้วค่อย ๆ ขยายวงออกไปในเรื่องสิ่งที่อยู่รอบตัว ขยายแนวคิดของเด็กให้กว้างไกลออกไปจากตัวเองไปสู่สังคมรอบข้าง รวมถึงวิธีการดำรงชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมของสังคมอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและมุ่งเสนอแนวทางที่จำเป็นในการดำรงชีพที่ประกอบด้วยบุคคลอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตมากขึ้น ส่วนเรื่องชีวิตในบ้านกล่าวถึงน้อยที่สุด เป็นการขาดช่วงต่อของชีวิต ที่ผู้เรียนควรจะเริ่มจากสิ่งมีชีวิตก่อนแล้วเสนอเรื่องชีวิตในบ้านให้มีเนื้อหามากขึ้นใกล้เคียงกันแล้วจึงเน้นสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

จากการวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่าผู้เขียนหรือผู้จัดทำหนังสือ เสริมประสบการณ์ส่วนใหญ่เสนอเนื้อหาสอดคล้องกับธรรมชาติและ ความสนใจของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ที่มีพัฒนาการจากระดับเด็กเล็ก (Fantasy agers) ไปสู่ระดับความเป็นชีวิตจริงมากขึ้น เรียนรู้ชีวิตของตนเองและชีวิตอื่น ๆ ที่เป็นสัตว์และมนุษย์ด้วยกัน โดยเฉพาะเรียนรู้ชีวิตเด็กในวัยเดียวกัน สนใจอยากรู้เรื่องราวของผู้อื่น สิ่งอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัว ผู้จัดทำหนังสือส่วนใหญ่จัดได้ตรงกับธรรมชาติของเด็กในระดับและวัยนี้ หนังสือเสริมประสบการณ์บางเล่มเสนอเรื่องราวให้เด็กสนใจ โดยสร้างตัวละครที่เป็นเด็กในวัยเดียวกันโดยคำเป็นเป็น เรื่องการท่องเที่ยวของเด็กหรือเด็กเขียนจดหมายเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นภาษาของเด็ก ๆ ใต้น่าสนใจ ทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย แต่ก็ยังมีบางเรื่องที่เสนอสาระเพียงอย่างเดียว ซึ่งเรื่องเหล่านี้มักสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ได้มากมายภายในเล่มเดียว เพราะไม่ต้องใช้เทคนิคในการเขียนมาก เรื่องราวเป็นการเสนอข้อเท็จจริงโดยตรงทำให้เด็กอ่านแล้วเกิดความเบื่อหน่าย และโน้มเอียงไปทางแบบเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

ควรพิจารณาเลือกซื้อหนังสือเสริมประสบการณ์เข้าห้องสมุด โดยเลือกหนังสือที่มีการนำเสนอเนื้อหาสาระที่ต้นตื้น ง่ายๆ เด็ก เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับเด็กอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัวกับนักเรียนหรือเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ตามหลักสูตรเป็นหลัก มีลีลาการเขียนที่คี่และมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรพอควร ไม่น้อยหรือมากเกินไป ซึ่งเรียกว่าเลือกหนังสือในลักษณะที่มีการผสมกลมกลืนกันระหว่างรูปแบบและเนื้อหา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ควรพิจารณาใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิง หรือมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียนหรือผู้ผลิตหนังสือเสริมประสบการณ์

ควรพิจารณาในเรื่องรูปแบบการเสนอเนื้อเรื่องให้เข้าใจ ต้นตื้นและเหมาะสมกับเด็กในวัยต่าง ๆ เสนอเนื้อหาที่ไม่หนักหรือเบาจนเกินไป และที่สำคัญต้องสนองจุดประสงค์

การเรียนรู้ของกลุ่มวิชาที่พอควร โดยเฉพาะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ควรจัดทำหรือเขียนเนื้อหาที่ยังขาดอยู่ เช่น การใช้และเก็บยาสามัญประจำบ้าน วิธีรักษาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ค่ายยาสามัญประจำบ้าน การจัดบ้านเรือนและเครื่องใช้ให้ถูกสุขลักษณะ ความสำคัญและอิทธิพลของคินฟ้าอากาศที่มีผลต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การรวมกลุ่มสหกรณ์ วิธีการพิจารณาแยกแยะข่าวกับข้อเท็จจริงได้ เป็นต้น

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการวิจัยเนื้อหาของหนังสือเสริมประสบการณ์ความทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีทางจิตวิทยา

4.2 ควรมีการวิเคราะห์หนังสือเสริมประสบการณ์ในค้ำน

-ลักษณะรูปเล่ม

-ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเนื้อเรื่อง

-ลีลาการเขียน คำโคร่งเรื่อง

-การใช้สำนวนภาษา

-ความยากง่ายของคำในการเขียนตามระดับชั้น